

N:o 5.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse inom Gotlands län; gifven Stockholms slott den 8 december 1893.

Under återopande af bifogade utdrag af protokoll öfver finansärenden för denna dag, vill Kongl. Maj:t härmed inhemta Riksdagens yttrande öfver följande förslag till

Förordning

angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse inom Gotlands län.

§ 1.

Den af naturen till skogsbörd egnade mark skall dertill bibehållas, der den ej odlas till åker eller äng eller afrödjes till trädgård eller byggnadstomt eller för annat likartadt ändamål.

§ 2.

Varder till skogsbörd egnad mark för annat ändamål, än i § 1 sägs, af jordens egare eller innehafvare eller, med hans lof och minne, af annan sköflad eller förödd, så att skogens naturliga återväxt omöjliggöres eller äfventyras, och sker det icke till följd af föreläggande vid laga skifte eller af annat tvång, då ege Kongl. Maj:ts befallningshaf-

vande vid verkande vite förbjuda, att skogen å i fråga varande hemmans eller egendoms till skog eller beteshage häfdade mark tillsvidare anlitas för annat än husbehof.

§ 3.

Visar egare eller innehafvare af skog, hvilken enligt § 2 blifvit under förbud stäld, att han vidtagit ändamålsenliga åtgärder för skogens återväxt å den afbrukade marken, varde det stadgade förbudet af Kongl. Maj:ts befallningshafvande återkalladt; dock åligge egaren eller innehafvaren af skogen att deråt fortfarande egna den vård, som för nämnda ändamål nödig är, vid äfventyr att förbudet eljest förnyas.

§ 4.

Mom. 1. Kommunalnämnd hälle uppsigt å skogens vård och skötsel inom kommunen. Finner kommunalnämnd skogsförödelse vara för handen, såsom i § 2 sagdt är, eller att hvad i § 3 stadgas icke behörigen iakttages, göre derom anmälan hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande.

Mom. 2. Sker sådan anmälan eller förekommer eljest anledning till vidtagande af åtgärd, som i § 2 eller § 3 föreskrifven är, då skall Kongl. Maj:ts befallningshafvande låta genom vederbörande skogstjensteman och två gode män förhållandet på stället undersöka och infordra egarens eller innehafvarens af skogen förklaring och meddele derefter sitt beslut, Kongl. Maj:ts befallningshafvande dock öppet, derest omständigheterna anses böra dertill föranleda, att, sedan undersökningsinstrumentet inkommit, innan slutligt utslag meddelas, tillsvidare vid vite förbjuda skogsafverkning annat än till husbehof å i fråga komna egendom.

Mom. 3. Kostnaden för sådan undersökning skall, då skogen, på sätt i denna förordning sägs, varder under förbud stäld, godtgöras af den, som finnes hafva gjort sig skyldig till skogsförödelsen, men eljest, äfvensom der tillgång hos denne saknas, af landstingsmedel utgå.

§ 5.

Mom. 1. De gode män, hvilka hafva att jemte vederbörande skogstjensteman verkställa den i § 4 föreskrifna undersökning, utses af landstinget, två för hvarje länsmansdistrikt. Desse gode män väljas

för två år, och böra vid undersökning två ojäfvige gode män tillstädesvara, helst de, som blifvit utsedde för det distrikt, der undersökning skall ske.

Mom. 2. Under förrättning samt resa dit och derifrån njute gode männen ersättning för underhåll och skjuts, såsom för gode män vid landtmäteriförrättning är stadgadt.

§ 6.

Barrträd, som, efter hvad här nedan i § 7 sägs, är att anse såsom undermåligt, må icke i form af rundt, biladt eller sågadt virke till in- eller utländsk ort skeppas eller i fartyg inlastas eller vid lastageplats till inlastning uppläggas, allt vid påföljd att virket tages i beslag och dömes förbrutet, så framt icke, på sätt i § 8 stadgas, vederbörligt tillstånd är gifvet till trädets afverkning för skeppning.

§ 7.

Mom. 1. Såsom undermåligt anses träd, som afverkad ej håller i genomskärning minst 21 centimeter vid storändan. Vid sagda mått får ej barken inberäknas.

Mom. 2. Af träd, som lemnar mer än en sågstock, må trädets öfre del eller toppstocken ej hänföras till undermåligt virke och såsom sådant tagas i beslag, der det tydligen visar sig eller ådagaläggas, att det virke är taget af träd, som ej är undermåligt, eller af träd, som är med vederbörligt tillstånd för skeppning afverkad.

Mom. 3. Sparre, som är bilad så, att ursprungliga tjockleken vid storändan ej kan utrönas, skall, för att icke anses undermålig, hålla i omkrets vid storändan minst 52 centimeter.

Mom. 4. I afseende på virke, som redan är sågadt, då det anträffas, skall hvad ofvan är stadgadt ega tillämpning endast i fall lagligen styrkas kan, att varan tillkommit af träd, som är undermåligt och till hvars afverkande för skeppning ej meddelats vederbörligt tillstånd.

§ 8.

Mom. 1. Önskar egare eller innehafvare af skog för skeppning afverka undermåligt virke, anmäle sig hos vederbörande skogstjensteman, hvilken åligger verkställa den undersökning, som af omständig-

heterna påkallas. Finnes skäl vara för dylik afverkning, då må, der ej laga hinder eljest möter, tillstånd af förrättningsmannen gifvas till afverkning för skeppning; dock att träd, som vid storändan håller 15 centimeter eller mera i genomskärning, ej må afföras, innan det genom förrättningsmannens försorg blifvit med kronomärke stämpladt. Vill egaren sig till säkerhet hafva virke jemväl af mindre dimensioner stämpladt, vare dertill berättigad.

Mom. 2. Angående undermåligt virke, som till följd af föreläggande vid laga skifte varder afverkadt, skall, der egaren vill låta det virke skeppas, gälla i tillämpliga delar hvad här ofvan är stadgadt.

Mom. 3. Vid sådan undersökning, som i mom. 1 sägs, bör syneinstrumentet aflemnas, innan förrättningsmannen från stället afreser. Öfver förrättningen må klagan föras genom besvär, som skola till Kongl. Maj:ts befallningshafvande ingifvas före klockan tolf å femtonde dagen sedan förrättningen fullbordats, och skall underrättelse derom i syneinstrumentet meddelas.

§ 9.

Undermåligt ostämpladt virke är ej underkastadt beslag, såvida tydligen visar sig eller styrkes, att afverkningen skett innan förbud för skeppning af sådant virke varit för orten stadgadt; och skall sådant virke i den ordning, här ofvan sägs, med kronomärke förses, der egaren till sin säkerhet det äskar.

§ 10.

Den, som begärt sådan undersökning eller stämpling, som i § 8 eller § 9 sägs, åligger att till förrättningsmannen utgifva godtgörelse med reseersättning och dagtraktamente enligt gällande resereglemente.

§ 11.

Rätt att i beslag taga virke, som bör anses förbrutet, tillkommer allmän åklagare, tjänstemän och betjente vid skogsstaten samt tullstatens tjänstemän, men rättighet att utföra åtal i sådana mål ega endast allmän åklagare och tjänstemän samt betjente vid skogsstaten, på sätt gällande författningar stadga, skolande förty tulltjänsteman, som gjort beslag, derom göra anmälan hos allmän åklagare eller skogstjänsteman.

§ 12.

Medel, som inflyta genom försäljning af virke, som enligt denna författning är beslag underkastadt, fördelas sålunda, att en tredjedel tillfaller kronan och två tredjedelar åklagaren; dock att, derest annan behörig person verkställt beslaget, denne skall af åklagareandelen undfå hälften.

§ 13.

Den, som icke åtnöjes med Kongl. Maj:ts befallningshafvandes beslut i de mål, hvarom här ofvan sägs, ege att föra klagan i den ordning, som för fullföljd af talan i ekonomimål i allmänhet är stadgad; dock lände beslutet till efterrättelse, intill dess att högre myndighet annorlunda förordnat.

Denna förordning träder i kraft den 1 juni 1894, då nådiga förordningen den 10 september 1869 angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse på Gotland upphör att gälla.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas, och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

F. v. Essen.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 december
1893.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
Statsråden: friherre VON ESSEN,
friherre ÅKERHJELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet friherre von Essen
anförde i underdånighet:

»Nådiga förordningen den 10 september 1869 angående åtgärder
till förekommande af skogsförödelse på Gotland stadgar uti § 4, att,
derest anmälan af kommunalnämnd om skogsförödelse sker eller anled-
ning eljest förekommer till vidtagande af åtgärd, som i författningen
är föreskrifven, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande skall, sedan
egaren eller innehafvaren af skogen hörd blifvit, låta genom veder-
börande skogstjensteman och två gode män förhållandet på stället
undersöka och derefter meddela sitt beslut.

I underdånigt memorial den 8 december 1873 anförde Eders
Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Gotlands län, att den sålunda
stadgade ordning för behandling af mål utaf ifrågavarande slag uti

enskilda fall visat sig medföra den olägenheten, att, sedan anmälan om skogsförödelse skett och innan de föreskrifna åtgärderna medelst egarens eller innehafvarens hörande och skogens undersökning hunnit verkställas, så att målet kunnat afgöras, förödelsern ohejdadt fortgått, så att, då äntligen utslag med vitesförbud emot skogens anlitage för annat än husbehof meddelats, fullständig kalhuggning egt rum å den trakt anmälan afsett, hvarigenom naturligtvis det mål, förordningen för sig uppställt, förekommande af skogsförödelse, helt och hållet förefelats. Med framhållande af berörda oegentlighet uti förordningens innehåll hade Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande begärt landstingets i länet yttrande derom äfvensom rörande det förslag till oegentlighetens afhjelpande, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande för sin del funnit lämpligt, hvarjemte Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som hölle före, att ett fullständigare uppnående af författningens syften skulle ernås genom att i densamma inrymma befogenhet för Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande att såsom påföljd för skogssköfving stadga antingen, såsom nu föreskrifves, totalt förbud emot skogens anlitage för annat än husbehof eller ett inskränkt användande af densamma under lämplig kontroll eller skyldighet att vidtaga ändamålsenliga åtgärder för beredande af återväxt, med rättighet derjemte att få förena två eller alla af dessa påföljder, anhållit, att landstinget jemväl härom ville yttra sig. Den uppfattning, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande sålunda angifvit sig hysa rörande behovet och nyttan af tillägg till berörda förordning, hade delats af landstinget, som förordat, att åt Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande måtte medgifvas rätt att antingen genast, då anmälan om skogsförödelse inkomme, efter sig företeende omständigheter meddela vitesförbud eller ock, efter verkställd undersökning, derom förordna, intill dess slutligt utslag fölle, samt att rörande påföljd för skogssköfving i sådant hänseende måtte stadgas hvad Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i dess framställning till landstinget ansett nödigt. Med afseende härå hemstälde Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, bland annat, att till förordningens § 4 mom. 2 måtte fogas ett tillägg, hvarigenom Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande lemnades öppet att, derest omständigheterna ansåges böra sådant föranleda, innan slutligt utslag kunde hinna meddelas, tills vidare vid vite förbjuda skogsafverkning å egendom, hvarå skogsförödelse blifvit anmäld eller anledning till vidtagande af åtgärd enligt författningen eljest förekomme.

Öfver berörda framställning hördes skogsstyrelsen, hvarefter ärendet jemte andra frågor rörande lagstiftning för den enskildes skogs-

hushållning öfverlemnades till domänstyrelsen, som den 26 maj 1885 afgaf underdånigt utlåtande i ämnet.

Sedan jemlikt nådig remiss den 23 augusti 1886 landstinget lemnats tillfälle att yttra sig, huruvida med afseende å dåvarande förhållanden och vunnen erfarenhet om verkningarna af nuvarande skogslagstiftning för Gotland förändring af samma lagstiftning fortfarande kunde anses erforderlig, förklarade Eders Kongl. Maj:t vid ärendets föredragning den 21 september 1888, att då landstinget vid dess förnyade behandling af ifrågavarande ärende afstyrkt de af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagna ändringar i nådiga förordningen den 10 september 1869, allenast med det undantag, att landstinget tillstyrkt sådan ändring af § 4 mom. 2 i nämnda förordning, att Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande skulle ega att, sedan instrument öfver den i berörda lagrum omförmälda undersökning till Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande inkommit, tills vidare och intill dess slutligt utslag meddelades, vid vite förbjuda skogsafverkning annat än till husbehof å egendomen, samt då sistberörda lagändring icke syntes Eders Kongl. Maj:t vara af den betydenhet, att skäl kunde anses vara att för allenast densammans genomförande påkalla Riksdagens medverkan, Eders Kongl. Maj:t funnit hvad i ärendet förekommit icke till någon Eders Kongl. Maj:ts vidare åtgärd föranleda.

Med återopande att vid sammanträden, som år 1890 hållits med elfva af länets tolf hushållningssgillen, dervid fråga förevarit om behofvet af åtgärder till ökad skydd mot skogsförödelse på Gotland, tre gillen uppgifvit, att inom deras områden ingen egentlig skogssköfving förekommit, men att öfriga gillen uttalat sig för en förbättrad skogslagstiftning för Gotland i öfverensstämmelse med den för Vesterbottens och Norrbottens län gällande, dock med vissa inskränkningar, hemstälde Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i skrifvelse till länets år 1891 församlade landsting, att landstinget ville till Eders Kongl. Maj:t ingå med framställning i syfte att jemte förordningen den 10 september 1869 angående åtgärder till förekommande af skogssköfving på Gotland måtte för Gotlands län gälla hvad stadgadt vore genom nådiga förordningen den 19 mars 1888 angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog inom Vesterbottens och Norrbottens län, dock så att såsom undermåligt skulle anses barrträd, som afverkadt ej hölle i genomskärning minst 21 centimeter vid storändan, i följd hvaraf äfven de i 1888 års förordning föreskrifna mått för utrönande, huruvida bilad sparre borde anses undermålig, skulle tagas vid storändan, samt att undermålig skog finge utan särskildt tillstånd sågas till ound-

gängligt husbehof äfven vid salusåg, såvida behofvet styrktes genom iutyg af två ojäfvige, trovärdige män.

Det landstingets utskott, som hade att behandla denna fråga, ansåg enhälligt, att skärpta bestämmelser behöfdes för motverkande af ungskogens på Gotland sköflande, men föreslog uppskof med frågan till 1892 års landsting samt densammas behandling af en komité. Detta förslag bifölls ock af landstinget.

Uti ett till 1892 års landsting afgifvet utlåtande hade derefter de af landstinget utsedde komiterade anført, att enligt deras åsigt Norrlandslagen, äfven med de af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagna ändringar, ej vore tillämplig på Gotland, der förhållandena vore helt olika, att genom lagens tillämpning på Gotland många och afsevärda svårigheter skulle uppstå, särskildt beträffande undermåligt virkes fria användning till husbehof eller afsalu inom länet, att deremot lagens bestämmelser i afseende å skeppning af virke borde kunna i tillämpliga delar vara af stort gagn för åsyftade ändamålet, samt att komiterade i likhet med Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansåge, att det mått, 21 centimeter i genomskärning, som i Norrlandslagen vore gränsen mellan skeppningsbart och undermåligt virke, borde för virke från Gotland tagas vid storändan; och hade komiterade derföre uppsatt det förslag till förordning angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning af ungskog inom Gotlands län, som nu förelades landstinget.

De väsentligaste bestämmelserna i detta förslag voro följande:

Barrträd, som är att anse såsom undermåligt, må icke i form af rundt, biladt eller sågadt virke till in- eller utländsk ort skeppas eller i fartyg inlastas eller vid lastageplats till inlastning uppläggas, allt vid påföljd att virket tages i beslag och dömes förbrutet, så framt icke vederbörligt tillstånd gifvits till trädets afverkning för skeppning.

Såsom undermåligt anses träd, som afverkadt ej håller i genomskärning minst 21 centimeter vid storändan, barken oberäknad.

Sparre, som är bilad så att ursprungliga tjockleken vid storändan ej kan utrönas, skall för att icke anses undermålig hålla i omkrets vid storändan minst 59 centimeter, i fall sparren är bilad till skarpkant, men eljest minst 62 centimeter.

Önskar egare eller innehafvare af skog för skeppning afverka undermåligt virke, anmäla sig hos vederbörande skogstjensteman, hvilken åligger verkställa den undersökning, som af omständigheterna påkallas. Finnes skäl vara för dylik afverkning, då må, derest ej laga hinder eljest möter, tillstånd af förrättningsmannen gifvas till afverkning för

skeppning, dock att träd, som vid storändan håller 15 centimeter eller mera i genomskärning, ej må afföras innan det genom förrättningsmannens försorg blifvit med kronomärke stämplat.

Vid nyss omförmälda undersökning bör syneinstrument aflemnas, innan förrättningsmannen från stället afreser. Underrättelse om tiden, inom hvilken besvär böra hos Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande ingifvas, skall i syneinstrumentet meddelas.

Detta förslag beslöt landstinget utan votering biträda.

I en af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Gotlands län med underdånig skrifvelse den 14 oktober 1892 öfverlemnad skrift har derefter länets landsting anhållit, att nämnda, af landstinget godkända förslag till förordning måtte från och med den 1 juni 1893 blifva gällande för Gotlands län jemte nådiga förordningen den 10 september 1869 angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse på Gotland, hvarjemte landstinget förnyat sin 1886 gjorda framställning om sådan ändring i § 4 mom. 2 af sistberörda förordning, att Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande skulle ega att, sedan instrument öfver den i nämnda lagrum omförmälda undersökning till Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande inkommit, tills vidare och intill dess slutligt utslag meddelades, vid vite förbjuda skogsafverkning annat än till husbehof å egendomen.

Vid öfverlemnande af denna landstingets skrift har Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande tillika bifogat yttrande i ärendet af tillförordnade revirförvaltaren på Gotland, som, bland annat, anfört, att landstingets ifrågavarande förslag till införande af en minimidimensionslag öfverensstämde i det närmaste med de åsikter i detta ämne, till hvilka han kommit efter en tioårig tjenstetid inom reviret, att en sådan lag skulle fullständiga den för Gotland nu gällande förordningen af år 1869 och blifva till gagn först och främst för ungskogens bevarande, men äfven för såväl köpare som säljare af skog och med tiden blifva till belåtenhet för alla, hvilka af densamma komme att beröras, samt att vidkommande de närmare bestämmelserna i förslaget ej annat vore att erinra, än att en diameter af 21 centimeter vid det afverkade trädets storända kunde, då nödig hänsyn toges till barrträdens växtform och andra omständigheter, antagas motsvara en omkrets icke af 59, utan af 52 centimeter vid storändan af sparre, som vore bilad till skarp kant, och att föreskriften om minsta tillåtna omkretsen af sparre, som icke vore bilad till skarp kant, vore med hänsyn till de gotländska förhållandena öfverflödig.

Den rättelse i förslaget, vederbörande skogstjensteman sålunda

funnit nödig, har synts Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande böra antagas vara af behovet påkallad. Härförutom har Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansett den ändring i förslaget böra vidtagas, att för anförande af besvär öfver den i förslaget omförmälda syneförrättning utsattes bestämd tid, femton dagar efter förrättningens fullbordande, hvarjemte Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, enär den af landstinget föreslagna nya författning såväl som förordningen af år 1869 afsåge åtgärder till förekommande af skogsförödelse, ansett båda författningarna lämpligen kunna uti en enda sammanföras.

Efter nådig remiss har domänstyrelsen afgifvit underdånigt utlåtande och dervid tillika öfverlemnade inhemtade yttranden från den ordinarie revirförvaltaren på Gotland samt öfverjägmästaren i Östra distriktet, af hvilka den förre väl ansett sig ej böra afstyrka de föreslagna lagbestämmelserna, enär desamma, såsom det syntes, af skogsegarne sjelfva eftersträfvades, men likväl velat angifva de betänkligheter, hvartill samma bestämmelser enligt hans mening gäfvade anledning, och i sådant afseende hufvudsakligen anført, att, ehuru det ej kunnat förekommas, att saluafverkningsförbuden någon gång kommit för sent, så att, när förbudet utfärdats, skogen nästan hunnit uthuggas, samt den i författningen afsedda återplanteringen af skog i allmänhet gått trögt i anseende till dermed i följd af torka och nattfroster förenade svårigheter, den nuvarande på fridlysningsprincipen egentligen grundade skogslagen på det hela verkat besparande och återhållande, åtminstone mot större skogssköfvingar; att det nu föreslagna tillägget om rätt för Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande att, sedan instrument öfver skogsbesigtningen inkommit, genast meddela interimförbud mot vidare skogsafverkning visserligen skulle påskynda dylika måls afgörande, men antagligen ej kunde hindra nedhuggning af mindre skogsparker af 20 à 30 tunnlands ytvidd, hvartill skogsköpen nu merendels inskränkte sig; att än mindre det föreslagna exportförbudet för virke, understigande 21 centimeters genomskärning vid storändan, kunde antagas leda till det afsedda ändamålet, ungskogens fredande, då virke af små dimensioner ändå finge fritt förbrukas och säljas inom länet; att kombinationen af exportförbud med förut varande bestämmelser till förekommande af skogsförödelse inom länet snarare komme att intrassla än klargöra skogsegares rättigheter och skyldigheter rörande skogsafverkning; samt att detta exportförbud, öfver hvars tillämpning kontrollen torde komma att förete många svårigheter, visserligen komme att hindra utförsel af 4 à 5 tums sparrar, men att detta slag af virke emellertid endast i ringa mängd nu utfördes.

Deremot har öfverjägmästaren förordat författningsförslaget under erinran, att Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes och landstingets mångåriga sträfvanden att genom lagstiftning i någon mån hämma skogarnas uthuggning måste anses berättigade af förhållandena inom detta län, der den grunda jordmånen i förening med kalla och torra vårar i hög grad verkade hindrande på uppkomsten af skogsåterväxt, vare sig naturlig eller genom odling. Den af revirförvaltaren anförda omständigheten, att exporten af mindre sparrar nu vore ringa, uteslöte ej enligt öfverjägmästarens mening möjligheten af en ökad utförsel af detta virkesslag äfvensom export af pitprops, sedan tillgången på gröfre skog minskats, hvarjemte öfverjägmästaren frambållit, att, om än af de föreslagna lagbestämmelserna, af hvilka någon skada ej föränleddes, icke kunde förväntas några stora resultat, förebyggandet för framtiden af större pitpropssafverkningar och dermed förenade faror för den gotländska grunda skogsmarken, som ofta öfverginge till impedimentartad hållmark, vore af betydelse för ön, äfvensom att med visshet kunde antagas, att den genom det föreslagna tillägget till § 4 mom. 2 i den nuvarande förordningen tillkomna rätten för Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande att efter besigtningssinstrumentets erhållande, innan slutligt utslag meddelades, vid vite tillsvidare förbjuda afverkning annat än till husbehof ej komme att begagnas i andra fall, än då det för lagens helgd vore önskvärdt, att pågående skogssköfving genast upphörde, hvarföre öfverjägmästaren förordat jemväl detta tillägg till den nuvarande förordningen.

För egen del har domänstyrelsen anført, att, enligt hvad landstinget, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande och skogstjenstemännen meddelat, föreskrifterna i den nu på Gotland gällande skogsförordningen icke visat sig tillräckliga till förekommande af skogssköfving. Då faran för skogarnas bestånd och markens försämring på denna ö med dess i allmänhet grunda jordmån och exponerade läge vore större än i de flesta af landets öfriga landskap, syntes ett fortgående å den redan beträdda vägen att genom undantagslagstiftning söka skydda de gotländska skogarna hafva stora skäl för sig och det framlagda förslaget till ytterligare skärpande af denna skyddslag för åstadkommande af en utaf ortmyndigheterna erforderlig befunnen förbättring i densamma vara förtjent af all uppmärksamhet. Då den yngre skogen ej ansåges tillräckligt skyddad genom hittills gällande skogslag rörande denna landsdel, skulle ett förbud mot export af mindre virkessortimenter verka i viss mån hämmande i fråga om saluafverkningen af dylik skog, och då skogsmarken på Gotland i allmänhet vore fördelad i mindre lotter, der något skogsbruk i samma omfattning och af samma betydelse för

andra näringar som å fastlandet icke förekomme, utan skogsmarken hufvudsakligen toges i anspråk för husbehofsafverkning och bete, skulle olägenheterna vid skogsskötseln af en dimensionslag der blifva mindre än annorstädes.

Om än, såsom skogstjenstemännen med skäl anmärkt, några stora resultat af ett exportförbud af den beskaffenhet, som nu föreslagits, under nuvarande förhållanden ej kunde förväntas, hölle domänstyrelsen likväl före, att ett stadgande om sådant förbud, äfvensom införandet derjemte i den nu gällande författningen af det utaf landstinget föreslagna och af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordade tillägget till § 4 mom. 2 vore egnadt att för framtiden göra samma författning mera verksam. Det af ortens såväl korporationer som myndigheter nästan enhälligt omfattade och eftersträfvade författningsförslaget vore således enligt domänstyrelsens åsigt af beskaffenhet att böra vinna nådigt godkännande.

Till den redogörelse för handlingarnes innehåll, jag härmed lemnat, anser jag böra lägga några ur Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelser hemtade, de gotländska skogsförhållandena belysande uppgifter.

Enligt dessa berättelser har antalet hos Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande gjorda anmälanden om skogsförödelser utgjort:

1871—1875	56,	af hvilka	35	föranledt	skogsförbud,
1876—1880	25	„	„	10	„
1881—1885	14	„	„	6	„
1886—1890	15	„	„	12	„

I femårsberättelsen för 1876—1880 anför Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, att ehuru befolkningen till följd af meddelade förbud med stöd af den för Gotland gällande skogslag blifvit något försigtigare än tillföre i afseende å sättet att afverka skogen, så att den dåmera merendels aktade sig att vid andra tillfällen, än då laga skiften ifrågakomme, helt och hållet på vissa egotrakter undanröjda skogen, försäljning deraf ändock fortginge så, att stor fara vore för handen för skogarnas återväxt, helst det sällan inträffade, att skogssådd eller plantering verkställdes i den afverkade skogens ställe. I femårsberättelsen för åren 1881—1885 uppgifves, med ledning af från Visby tullkammares årsredogörelse hemtad uppgift, att utförseln af trävaror, uppskattad i kubikfot, der beräkning i sådant mått kunnat ske, utgjort i medeltal för hvarje af de år, berättelsen afsåge, 1,275,021,6 kubikfot.

Samma utförsel hade i medeltal för åren 1871—1880 utgjort 655,151 kubikfot och i medeltal för åren 1876—1880 692,879 kubikfot. Utförseln af trävaror hade således, enligt hvad i femårsberättelsen vidare anföres, under då ifrågavarande femårsperiod stigit till nära dubbelt emot den föregående tioårsperioden och utvisade, då åtgången för ortens eget behof antagligen icke varit mindre än förut, en betydligt ökad afverkning. Då utredning år 1868 verkställdes för beredande af väckt förslag inom länets landsting om åstadkommande af skydd för ortens hårdt medtagna skogar, antogs af den för ärendet utsedda komité, att, med beräkning af afverkning för ortens eget behof och för utförsel, denna senare antagen till 800,000 kubikfot årligen, afverkningen ganska betydligt öfverstege den årliga tillväxten och sålunda årligen tärde på kapitalet. Emot denna beräkning och derpå grundade förslag till åtgärder hade hvarken landstinget eller Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande något att erinra, hvarefter framställning sedan gjordes, som ledde till utfärdande af nådiga förordningen den 10 september 1869. Då en utförsel af 800,000 kubikfot redan 1868 antogs öfverstiga hvad som med ett välbetänkt anlitande af skogstillgången ansågs förenligt, måste, enligt Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes åsigt, den utförsel, som egt rum under ifrågavarande femårsperiod till belopp af mer än 50 procent utöfver nämnda summa, väcka berättigad farhåga för en fortfarande misshushållning med skogarna, som kunde blifva till alltför känbar skada för det allmänna. Enligt femårsberättelsen för 1886—1890 har utförseln af trävaror under denna femårsperiod varit ungefär lika med den för femårsperioden 1881—1885.

Af de uppgifter, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande sålunda tid efter annan meddelat angående de gotländska skogsförhållandena, framgår än ytterligare, att den nuvarande gotländska skogslagen, ehuru densamma, enligt hvad Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande jemväl vitsordat, verkat välgörande, likväl icke varit tillfyllest att förekomma öfverdrifven afverkning å de enskildes skogar inom länet. Denna uppfattning af lagens otillräcklighet att hålla skogsafverkningen inom tillbörliga gränser har äfven fått sitt uttryck i landstingets nu gjorda framställning, som afser att göra den gotländska skogslagstiftningen mera verksam genom att i densamma inrymma dels befogenhet för Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande att, när anmälan om skogsförödelse skett och instrument öfver hållen undersökning å skogen inkommit, kunna tillsvidare vid vite förbjuda skogsafverkning annat än till husbehof, dels ock förbud mot utskeppning af undermåligt virke. Om denna framställning har landstinget utan väsentlig meningsskilj-

aktighet förenat sig; och som behovet och ändamålsenligheten särskildt af det deri föreslagna förbudet mot utförsel af undermåligt virke jemväl synas vara inom länet mera allmänt insedda, anser jag landstingets önskningsar desto hellre böra vinna afseende, som med hänsyn till Gotlands läge och dess för skogsåterväxt i allmänhet mindre gynsamma förhållanden skogens förödande på Gotland ännu mer än i öfriga delar af riket innebär en verklig fara, till hvars afvärjande de af landstinget föreslagna åtgärderna synas mig vara egnade att åtminstone i någon mån medverka. I jemförelse med de för Norrbotten och Vesterbotten gällande bestämmelserna, hvilka förutom förbud mot utskeppning af undermåligt virke äfven stadga förbud mot sådant virkes försågning, innebär också ett exportförbud för Gotland en vida mindre inskränkning i den enskildes förfoganderätt öfver sin skog.

Delande Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes åsigt om lämpligheten att i en författning sammanföra såväl de af landstinget nu föreslagna bestämmelserna med deri af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande och domänstyrelsen tillstyrkta, mindre väsentliga ändringar, mot hvilka senare jag icke har något att erinra, som ock de redan nu gällande föreskrifterna, finner jag mig böra förorda godkännande af de sålunda föreslagna bestämmelserna.»

Sedan departementschefen härefter uppläst ett i öfverensstämmelse med de af honom sålunda uttalade åsigtter uppsatt förslag till förordning angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse inom Gotlands län, hemställde departementschefen, att Kongl. Maj:t måtte genom nådig proposition inhemta Riksdagens yttrande öfver samma förslag.

På tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter behagade Hans Maj:t Konungen bifalla hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:
Adolf von Hofsten.
